# מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

## עבודה זרה עד

## עניין: נעוה ארתחו

בראשית מט, יב

חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן־שִׁנַּיִם מֵחָלָב:

אונקלוס

יְטוּפוּן נַעֲוּוֹהִי בַּחֲמָר

רש"י

ועוד תרגמו בפנים אחרים, לשון מעינות וקילוח היקנים, נַעֲוּוֹהִי, יקנים שלו, ולשון אחרי הוא בתמ' עבודת אלילים (עד:), נַעֲוָה תרתמו, יַחֲוֻנָן פְּקָעֲתֵיהּ תרגם שניס, לשון שני המלעיס: (יג) זבלון לחוף ימים. על תוף ימים תהיה תלנו,

## רמב"ן פרשת מקץ בראשית מא, א

(א) **על היאור. "כל שאר נהרות אינם קרוים יאורים חוץ מנילוס, מפני שכל הארץ עשויה יאורים יאורים בידי אדם ונילוס עולה בתוכם", לשון רש"י. אבל[1] אונקלוס תרגם יאור - "נהרא", רק תרגם "על יאוריהם"** (שמות ז יט) **- "על אריתיהון", כי הוצרך שם להבדיל ביניהם מפני שהזכיר "על נהרותם ועל יאוריהם". והנה כלם יקראו לדעתו יאורים, הגדולים נקראים נהרות ויאורים, ואלו העשויים חפירות ארוכות בידי אדם גם הם יקראו יאורים.**

**ומצינו כי חדקל נקרא "יאור", כמו שכתוב** (דניאל י ד) **"ואני הייתי על יד הנהר הגדול הוא חדקל והנה איש אחד לבוש הבדים", וכתיב** (שם יב ה) **"והנה שנים אחרים עומדים אחד הנה לשפת היאור ואחד הנה לשפת היאור, ויאמר לאיש לבוש הבדים אשר ממעל למימי היאור"[2].**

**ולדעתי כדברי אונקלוס כן הוא, כי יאור ונהר לשון אחד, ושניהם לשון אורה. וכן הגשם נקרא אור, שנאמר** (איוב לו ל) **"הן פרש עליו אורו", "יפיץ ענן אורו"** (שם לו יא). **וכמו שאמר רבי יוחנן** (ב"ר כו ז) **"כל אורה האמורה באליהוא בירידת גשמים הכתוב מדבר". ואולי[3] בעבור שהגשמים בסבת המאורות, והנהרות יֵעשו מהם, יתיחסו אל האבות[4]:**

## פרדס רימונים שער כ"ג פ"י

**יאור** פירש בזוהר (זוהר בראשית קצד) פרשת מקץ כי היסוד נקרא יאור והוא עצמו נקרא נהר. וכבר אפשר לומר כי כל המקומות שיקראו נהר יקראו יאור, ויאור ונהר הכל ענין אחד. ופירושו לשון אור ונהירו. ויש חילוק בין יאור ונהר כי נהר הוא בהיותו משפיע שפע גדול ובמרוצה, והיינו נמי שפירושו מלשון וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם' (ישעיה ב ב) לשון מרוצה והוא משל אל ריבוי השפע. והיאור הוא בהיותו משפיע ולא כל כך, כי היאור חלק הנהר ופשוט הוא. ובתיקונים (תיקוני דיח קסו) פירש כי התפארת נקרא יאור והטעם דאיהו נהורא דאורייתא, למדנו ממנו ב' דברים. אחד, כי גם כן יקרא יאור התפארת כמו שיצדק עליו שם נהר ודאי. שנית, כי לשונו מגזרת אור כדפרשנו.

## רבי משה שפירא – נחותי ימא מאמר ו' אות ו'

טו**ואלו** הן דברי הרמב"ן בפרשת מקץ (בראשית מא, א) שכתב דכל קיבוצי הימים הם על שם האור - יאור לשון אור, נהר לשון נהורא, מעיין לשון עין, וכן מובא בזוהר (ח"א רנא:) שהים בתיקון נקרא יום.

**והיינו** שהאור נובע מהים, דתחילת הפסוק שם (תהלים לו, י) "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור", קאי על דוגמת מעיין, כלומר שמעיין הוא שיך למקור, מקום היציאה לגילוי של האין סוף. ולכן כל קיבוצי המים שייכים לאור שהם בחינה של אין סוף. כל גל וגל, לשון גילוי, שהים מגלה את הבלתי גבול, שורש האור.

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK

WHATSAPP EMAIL PODCAST TORAHANYTIME ALLDAF DAF YOMI PORTAL KOLHALASHON

MACHSHEVESYECHEZKEL.COM • SHORTMACHSHAVA@GMAIL.COM • 6463522597 • ממספר ישיר: 073-371-8181